

Revista Română de Asistență Socială Militară
Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)
Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)
ISSN: 3120-2179
Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026
<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

1

Copiii „războiului” de acasă: studiu de caz privind impactul absenței parentale și al stresului post-misiune asupra devianței juvenile în familii de militari
Intervenție integrată de asistență socială militară și psihologie clinică

Oprina Constantin

Lector universitar Jurișt

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

Citare recomandată (APA 7)

Oprina, C. (2026). Copiii „războiului” de acasă: studiu de caz privind impactul absenței parentale și al stresului post-misiune asupra devianței juvenile în familii de militari. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(2). <https://doi.org/10.5281/zenodo.19684597>

Rezumat

Studiul de caz se concentrează asupra intervenției integrate (asistența socială militară și psihologie clinică) în cazul unui minor cu antecedente penale și un istoric de traume psihologice. Cercetarea investighează corelația dintre ciclul de desfășurare militară (deployment), stresul post-misiune al tatălui veteran și eșecul adaptativ al minorului M.N. Rezultatele evidențiază cum absența tatălui (24 de luni în teatre de operații) coroborată cu decesul mamei, a generat un vid autoritar și afectiv asupra minorului M.N., declanșând tulburări de atașament, impulsivitate și stimă de sine scăzută. Studiul subliniază importanța colaborării între specialiștii în asistență socială militară și psihologie în intervențiile destinate tinerilor vulnerabili, proveniți din familii în care unul sau ambii părinți sunt militari, cu scopul de a sprijini dezvoltarea unei identități sănătoase și reintegrarea acestora în societate. Managementul de caz este analizat prin prisma rezilienței specifice familiilor de militari, subliniind necesitatea monitorizării proactive a copiilor militarilor veterani în vederea menținerii bunăstării psihosociale acestora. Totodată, studiul de caz prezintă limite metodologice și nu permite generalizări statistice, însă poate oferi relevanță practică în activitatea profesională a specialiștilor din domeniul asistenței sociale militare.

Cuvinte-cheie: asistență socială militară, copii conectați cu armata, familii militare, reabilitare comportamentală, recuperare și reintegrare socială, reziliență familială, stres post-misiune, veterani.

Abstract

The case study focuses on integrated intervention (military social work and clinical psychology) in the case of a minor with a criminal record and a history of psychological trauma. The research investigates the correlation between the military deployment cycle, the post-mission stress of the veteran father and the adaptive failure of the minor M.N. The results highlight how the absence of the father (24 months in the theaters of operations) corroborated with the death of the mother, generated an authoritarian and affective vacuum on the minor M.N., triggering attachment disorders, impulsivity and low self-esteem. The study highlights the importance of collaboration between specialists in military social work and psychology in interventions for vulnerable young people, coming from families in which one or both parents are military, in order to support the development of a healthy identity and their reintegration into society. Case management is analyzed through the lens of resilience specific to military families, emphasizing the need for proactive monitoring of the children of military veterans in order to maintain their psychosocial well-being. At the same time, the case study has methodological limits and does not allow statistical generalizations, but it can provide practical relevance in the professional activity of specialists in the field of military social assistance.

Keywords: behavioral rehabilitation, children connected with the military, family resilience, military families, military social work, post-mission stress, social recovery and reintegration, veterans.

I. Introducere și metodologie

Prezentul studiu utilizează metodologia studiului de caz calitativ, considerată cea mai adecvată pentru analiza aprofundată a unui fenomen complex într-un context real de viață „mai ales atunci când granițele dintre fenomen și context nu sunt clar evidente” (Yin, 2014, p. 16). Prin această abordare, s-a reușit surprinderea aspectelor psihosociale, familiale și

instituționale ale minorilor din familii în care unul sau ambii părinți sunt militari, coroborate cu rigiditatea existentă în viața militară, dincolo de ceea ce datele cantitative ar putea evidenția.

Colectarea datelor s-a realizat prin triangularea mai multor surse și tehnici complementare, precum: observația clinică pe durata internării, anamneza socială realizată prin interviu semistructurat cu minorul și cu reprezentanții instituției de reeducare, analiza documentelor relevante (dosarul juridic, fișa medicală, fișa școlară) și administrarea unor teste psihologice standardizate: Chestionarul EPQ (Eysenck, 1975), Inventarul Temperament, Dinamică și Personalitate — TDP (Florian, 1996), Matricile Progresive Raven (Raven, 2000) și Testul Praga pentru atenție distributivă (Enea & Dafinoiu, 2017, p. 69).

Studiul prezentat nu permite generalizări statistice, limitele acestuia fiind recunoscute. Totuși, valoarea sa rezidă în profunzimea analizei și în relevanța pentru practica profesională în domeniul asistenței sociale militare.

Cod subject: M.N., poreclit „Mefisto” | **Vârsta:** 16 ani (n. 2005)

Traseul deviant al subiectului a debutat la vârsta de 11 ani, coincidând cu apogeul activității tatălui în teatrele de operații:

- Iunie 2016: lovire și alte violențe — altercație cu un coleg de școală;
- Mai 2017: injurii aduse unui profesor, în afara școlii;
- Iunie 2018: distrugere prin incendiere a catalogului școlar;
- Iulie 2018: exmatriculare;
- Iulie 2018 – Iulie 2019: internare la Centrul de Reeducare Minori;
- August–Septembrie 2020: criminalitate informatică (hacking), reflectând o specializare a modului de operare.

II. Analiza anamnestică și contextul militar

1. Dinamica familială

Tatăl: militar de carieră, a activat în teatre de operații timp de 24 de luni (2016–2018) în perioada critică de pre-adolescență a minorului (11–13 ani). La revenire (2019), tatăl a manifestat simptome specifice de stres post-traumatic (PTSD): hiperexcitabilitate, rigiditate

disciplinară excesivă, dificultăți de recalibrare emoțională și episoade de agresivitate post-misiune.

2. Trauma colectivă

Mama a decedat în 2018, astfel că, în timpul și după misiunea tatălui, minorul a trebuit să adopte rolul de „părinte surogat” — sarcină ce a depășit resursele sale adaptive.

3. Starea sănătății

Antecedente medicale: meningită la vârsta de 7 ani, crize paroxismale, episoade de leșin.

După moartea mamei, a avut o tentativă de suicid prin ingestie de medicamente. Manifestă episoade frecvente de furie extremă, îndreptate spre distrugerea obiectelor din jur.

4. Evoluția școlară

Primele clase marcate de dificultăți de integrare. În clasele V–VIII, evoluează foarte bine, remarcându-se la științele exacte. Participă la cercuri școlare, însă este perceput ca marginalizat de colegi și profesori.

5. Mod de operare și hobby-uri

Planificarea minuțioasă și autodisciplina lui M.N. pot fi interpretate ca o imitare inconștientă a rigorii militare a tatălui, dar orientată spre distrugere (mecanism de identificare cu agresorul sau cu modelul absent).

Ascultă muzică rock, este pasionat de informatică și programare. În timpul internării în centrul de reeducare a citit literatură SF, religioasă și IT. Este pedant, atent la vestimentație, cu dorință puternică de a fi remarcat. Nu consumă alcool, droguri și nu fumează.

Reprezintă refugiul într-o lume controlabilă, spre deosebire de imprevedibilitatea vieții de familie de militar.

6. Comportament pe durata internării

Este afectat de lipsa vizitelor din partea familiei. Se implică activ în activități, citește mult, însă preferă izolarea. Manifestă dorința de a susține Evaluarea Națională și de a urma un liceu bun.

7. Mediul social actual

Locuiește cu prietena sa de aceeași vârstă, se întreține din munci ocazionale și proiecte IT. Relația este conflictuală cu părinții fetei. Nu mai are legături cu tatăl sau frații săi. Face parte dintr-o comunitate online de informaticieni.

Figura 1. Corelația temporală dintre ciclul misiunilor tatălui și escaladarea comportamentului deviant al minorului M.N. (2016–2020)

Tatăl (militar): Misiune externă 24 luni (2016–2018) → Post-mobilizare PTSD (2019)

M.N. (Mefisto): Lovire (11 ani) → Injurii (12 ani) → Incendiere + Exmatriculare (13 ani) → Centru reeducare (14 ani) → Hacking (15 ani)

Mama: Deces 2018 — traumă critică a minorului

Sursa: Elaborare proprie pe baza datelor anamnestice ale cazului M.N.

Figura 1 relevă o corelație evidentă între absența prelungită a tatălui în teatrele de operații (24 de luni, 2016–2018) și accelerarea traseului deviant al minorului, cu punct critic în 2018 (decesul mamei, exmatriculare, internare într-un centru de reeducare minori).

III. Evaluarea psihologică

1. Tehnici și instrumente utilizate

- Observație, anamneză, interviu (David, 2006; Mitrofan, 1994)
- Chestionarul EPQ (Eysenck, 1975)
- Inventarul TDP (Florian, 1996)
- Matricile Progresive Raven (Raven, 2000)
- Testul Praga — atenție distributivă (Enea & Dafinoiu, 2017)

2. Rezultate și interpretări

- Introversie accentuată, instabilitate emoțională, trăsături depresive, egocentrism.
- Tendințe de detașare, autocontrol scăzut, carențe afective și educaționale.
- Inteligență superioară, capacitate mare de concentrare.
- Comportament tipic tulburării de personalitate emoțional-instabilă în curs de dezvoltare, cu impulsivitate, depresie, reacții autodistructive și imagine de sine difuză.
- Autodisciplina în activitățile de hacking reprezintă o identificare cu modelul militar absent (tatăl), utilizată într-un cadru distructiv — mecanism de apărare. Informatica

servește drept compensatoriu, oferind controlul pe care minorul nu îl resimte în viața de familie.

IV. Intervenția psihologică

- Reechilibrare emoțională după pierderea mamei.
- Consiliere individuală cu abordare empatică, non-punitivă.
- Psihoterapie individuală (nu terapie de grup).
- Terapie comportamentală, antrenament al abilităților sociale.

V. Rolul și intervenția asistentului social militar

Având în vedere vulnerabilitatea psiho-socială a minorului, istoricul infracțional și mediul dezorganizat de proveniență, intervenția asistentului social militar este esențială pentru prevenirea recidivei și reintegrarea sa socială.

1. Sprijin familial și comunitar

- Identificarea membrilor familiei extinse (bunici, rude) care pot contribui la un minim suport afectiv sau material.
- Facilitarea accesului la servicii sociale destinate minorilor lipsiți de sprijin familial.
- Medierea relațiilor conflictuale din viața minorului (Neamțu, 2003, pp. 347–362).
- Colaborarea cu unitatea militară: asistentul social contactează structura de „Psihologie și Asistență Religioasă/Socială” a unității tatălui pentru a include întreaga familie într-un program de reabilitare.
- Teoria atașamentului: intervenția se concentrează pe repararea legăturii tată–fiu, afectată de perioadele lungi de separare.

2. Reinserție educațională

- Consilierea minorului pentru reînscrierea într-o formă de învățământ, preferabil liceu cu profil real sau profesional în IT.
- Colaborarea cu cadre didactice și consilieri școlari pentru adaptarea școlară și monitorizarea continuă.
- Sprijinirea participării la activități extracurriculare și competiții în domeniul informaticii.

3. Susținere psiho-emoțională și comportamentală

Revista Română de Asistență Socială Militară

Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)

Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)

ISSN: 3120-2179

Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026

<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

7

- Colaborarea permanentă cu psihologul pentru susținerea procesului terapeutic.
- Organizarea unor sesiuni de dezvoltare a abilităților sociale și gestionarea emoțiilor.
- Găsirea unui mentor sau adult-resursă, preferabil din domeniul IT.

4. Prevenirea recidivei și integrarea juridică

- Sprijin în demersuri legale pentru reabilitarea cazierului.

Revista Română de Asistență Socială Militară

Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)

Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)

ISSN: 3120-2179

Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026

<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

8

- Implicarea în ateliere de conștientizare a responsabilității juridice și sociale. (Țurcan & Țurcan, 2013)
- Supraveghere educativă în comunitate, în colaborare cu specialiștii de reintegrare.

Reeducarea minorilor internați presupune intervenții sistematice prin programe socio-educative (p. 28), consiliere pentru asumarea responsabilității (pp. 121-131) și măsuri adaptive pentru cei fără răspundere penală (pp. 135-139). (Ministerul Justiției & UNICEF, 2005)

5. Sprijin pentru viață independentă

- Sprijin în accesarea cursurilor de calificare sau internshipuri în domeniul IT.
- Sprijin în gestionarea bugetului personal, autonomie locativă și formarea de rutine sănătoase.
- Consilierea în relații interpersonale și consolidarea unei identități pozitive.

VI. Plan de intervenție socială

Revista Română de Asistență Socială Militară

Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)

Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)

ISSN: 3120-2179

Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026

<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

9

Domeniu	Obiectiv general	Obiectiv specific	Activități / Servicii	Responsabil	Perioadă	Indicatori
Familial	Reconstituirea legăturilor de familie	Reconstrucția autorității parentale	Mediere tată-fiu; consiliere focalizată pe trauma absenței tatălui	Asistent social militar + Psiholog Unitate Militară	1 lună	Număr rude implicate / calitatea relației descrisă de minor
Educațional	Reintegrarea școlară	Înscrierea într-o unitate de învățământ adaptată capacităților minorului	Contact cu inspectoratul școlar, consiliere vocațională, sprijin pentru documente necesare	Asistent social militar + consilier școlar	2 luni	Minor înscris în sistemul educațional / frecvență școlară > 90%
Psihologic	Sprijin emoțional și comportamental	Reducerea crizelor emoționale și dezvoltarea autocontrolului	Consiliere individuală, colaborare cu psiholog, trimitere la terapie comportamentală individuală	Psiholog + asistent social militar	Permanent	Scăderea manifestărilor agresive (cu 50%)
Social–comunitar	Mentorat vocațional	Identificarea unui mentor (poate un specialist IT din cadrul armatei/comunicații).	Activități IT în centre de zi, voluntariat, integrare într-un grup de suport pentru adolescenți	Asistent social militar + ONG partener	3–6 luni	Număr activități finalizate / Gradul de satisfacție exprimat de minor
Legal – protecție minor	Prevenirea recidivei și susținerea reintegrării juridice	Informarea și responsabilizarea minorului	Sesiuni de justiție restaurativă tată-fiu	Mediator + asistent social militar	3 luni	Lipsa incidentelor / participare activă

Revista Română de Asistență Socială Militară

Romanian Journal of Military Social Work (RJMSW)

Revue roumaine d'assistance sociale militaire (RRASM)

ISSN: 3120-2179

Vol. 1, Nr. 2, aprilie - iunie 2026

<https://rrasm.ro/> redactie@rrasm.ro

10

Autonomie personală	Formarea de abilități pentru viață independentă	Crearea de rutine sănătoase și gestionarea bugetului	Educație financiară de bază, sprijin pentru accesarea unui loc de muncă legal, consiliere privind relațiile personale	Asistent social militar	6–12 luni	Stabilitate locativă / Buget personal gestionat / Rapoarte de autonomie
----------------------------	---	--	---	-------------------------	-----------	---

VII. Discuții și analize

Cazul lui M.N. demonstrează că sistemul militar de suport trebuie să se extindă dincolo de militarul activ, incluzând monitorizarea proactivă a copiilor pe durata misiunilor externe.

Devianța minorului nu a fost doar un act de rebeliune, ci un strigăt de ajutor în contextul unei „familii cu un singur părinte temporar” (*temporary single-parent family*) și al doliului neprocesat.

„Băieții ai căror părinți au fost detașați au raportat o calitate a vieții semnificativ mai slabă comparativ cu copiii de sex masculin cu părinți militari sau civili (nedislocați).” (Williamson et al., 2018, p. 11)

În familiile militare, unele studii au evidențiat faptul că minorii sunt mai predispuși să manifeste comportamente externalizante în perioadele de detașare a părintelui pe fondul anxietății crescute legate de contextul misiunii și de siguranța membrului militar. În acest sens, Reed et al. (2011, p. 1680) subliniază posibilitatea ca ratele ridicate ale comportamentului violent întâlnite la unii copii din familii militare să fie urmarea expunerii disproporționate la portretizările războiului în mass-media. Aceste reprezentări mediatice pun accent deseori pe confruntările fizice și pe apartenența la o grupare combatantă, ceea ce poate determina internalizarea violenței ca mecanism valid de rezolvare a conflictelor.

Principalii factori care pot influența negativ bunăstarea psihosocială a copiilor din familiile de militari includ:

- **Relocările frecvente și absența de lungă durată** a unuia dintre părinți în teatrele de operații (Blamey et al., 2019; Chandra et al., 2010; Gershoff et al., 2007).
- **Problemele de sănătate ale părinților întorși din misiune** — când părintele a prezentat PTSD, copiii (4–12 ani) au manifestat niveluri ridicate de anxietate, frică și probleme comportamentale (Veri et al., 2021).
- **Decesul unui părinte în misiune de luptă** — poate afecta profund echilibrul psihic și genera stări de alertă permanentă sau dorință de distrugere ca mecanisme disfuncționale de apărare. Minorul procesează cu dificultate pierderea, astfel că trecerea brutală de la mândria de a avea un „tată-erou” la realitatea pierderii acestuia îi poate afecta profund echilibrul psihic și comportamentul. În unele cazuri, acest

traumatism poate dezvolta o stare de alertă permanentă sau o dorință de răzbunare și distrugere, utilizate ca mecanisme disfuncționale de apărare sau de procesare a furiei reprimite

Copiii din unele familii de militari sunt mai predispuși la neglijare sau abuz atunci când unul dintre părinți este mobilizat într-o zonă de luptă. („Vulnerable Families”, 2007) Într-o analiză retrospectivă a datelor colectate în mod curent privind protecția copilului, cercetătorii americani au observat că desfășurarea în teatrele de operații a unuia dintre părinți a fost asociată cu o creștere de 40% a ratei de incidente privind siguranța copiilor din astfel de familii.

Rentz et al. (2007, p. 1203) au demonstrat că riscul de neglijare a copiilor din familiile militare este de trei ori mai mare în perioadele de mobilizare, iar rata neglijării crește de patru ori în timpul misiunilor. Conform raportului „Military Family Lifestyle Survey”, unul din trei respondenți (32%) cu cel puțin un copil înscris în sistemul de învățământ a raportat că minorul a fost victima hărțuirii în ultimele 12 luni (Blue Star Families, 2023, p. 7).

În aceeași ordine de idei, Rentz și alții (2007, p. 1203) în lucrarea „Effect of deployment on the occurrence of child maltreatment in military and nonmilitary familie”, au demonstrat, prin analiza datelor pe o perioadă de trei ani (2004-2007), că riscul de neglijare a copiilor din familiile militare este de trei ori mai mare în perioadele de mobilizare. Mai mult, rata neglijării crește de patru ori în timpul misiunilor, în timp ce riscul de abuz fizic este de aproximativ de două ori mai ridicat în perioada de absență a părintelui militar comparativ cu perioadele în care acesta este acasă.

De asemenea, copiii din familiile de militari reprezintă o populație deosebit de vulnerabilă, prezentând un risc substanțial mai mare de a dezvolta probleme de natură socială și de sănătate mintală în comparație cu copiii din mediul civil. Mobilizarea unuia din părinți poate accentua aceste riscuri în toate etapele de dezvoltare ale minorului. (Opie et al., 2024, p. 1963). Cramm et al. (2019) evidențiază faptul că vulnerabilitatea emoțională a copiilor din familii militare se datorează expunerii „în mod natural anumitor elemente ale stilului de viață al familiei militare, caracterizată printr-o triadă unică de mobilitate, separare a familiei și risc”. (p. 1725)

În privința bullying-ului în mediul școlar, copiii din familiile de militari sunt expusi agresiunilor din școală mult mai des decât copiii din familiile non-militare. Astfel, potrivit raportului „Military Family Lifestyle Survey” „unul din trei respondenți din familiile active (32%) cu cel puțin un copil înscris în sistemul de învățământ, a raportat că minorul a fost victima hărțuirii pe proprietatea școlii în cele 12 luni anterioare sondajului.” (Blue Star Families, 2023, p.7)

Prin urmare, se impune necesitatea ca acești copii să beneficieze de o monitorizare constantă a bunăstării lor socio-emoționale și de mecanisme adecvate de sprijin. Rezultatele studiilor efectuate confirmă faptul că riscurile identificate în cazul copiilor din familiile de militari sunt comparabile cu cele ale minorilor din mediul civil aflați în situații de vulnerabilitate. Înțelegerea acestor factori de risc coroborată cu cunoașterea factorilor de protecție, va contribui la fundamentarea strategiilor de prevenție și la creșterea eficienței intervențiilor de asistență socială militară.

În calitate de membră a Alianței Nord-Atlantice, Armata României a participat la numeroase misiuni externe cu „peste 40.000 de militari roțiți în Afganistan, Irak și Balcani în peste două decenii” (Jipa, 2025). Cea mai lungă misiune externă a fost Operation Enduring Freedom și ISAF, cu un efectiv de peste 32.000 de militari, din care „27 de militari români și-au pierdut viața în acțiuni de luptă, iar peste 200 au fost răniți” (Cozmei, 2021). În anul 2025, „aproximativ 1.500 de militari români participă la misiuni internaționale sub egida NATO, UE sau ONU.” (TVR INFO, 2025).

În prezent nu există date oficiale privind statutul parental al militarilor români participanți la misiuni externe și nici date cu privire la monitorizarea sistematică a acestei categorii din partea instituțiilor abilitate. Această absență a evidențelor oficiale conduce la imposibilitatea cuantificării exacte a numărului total de copii care se confruntă cu absența unui părinte mobilizat. Cu toate acestea, în mass media se specifică faptul că „aproximativ 150 de copii ai militarilor morți sau răniți în diferite misiuni, acțiuni sau operațiuni militare au primit, marți, cadouri de Crăciun”. (Unturică, 2025)

VIII. Concluzii

Studiul de caz al minorului M.N. evidențiază o serie de factori de risc cumulativi — absența tatălui timp de 2 ani (dislocat în misiuni militare), rigiditatea militară, tulburările de stres posttraumatic, decesul mamei, traumele emoționale și lipsa unui sprijin constant — care au favorizat un traseu deviant. Totuși, inteligența ridicată, pasiunile sănătoase și dorința de afirmare în domenii precum informatica pot fi transformate în factori de protecție printr-un plan integrat de intervenție.

Asistentul social militar are un rol esențial în acest proces, funcționând ca liant între instituții, familie și minor, în vederea reconstrucției identitare și sociale a acestuia.

Recomandări:

- Menținerea unei colaborări strânse între psiholog, asistentul social militar și consilierul școlar.
- Monitorizarea evoluției comportamentale prin instrumente standardizate.
- Încurajarea participării minorului la proiecte extrașcolare legate de informatică și științe exacte.
- Asigurarea unui mentor pozitiv din domeniul IT care să susțină dezvoltarea vocațională.
- Promovarea reîntregirii familiale în condiții sigure sau identificarea unui adult-resursă cu funcție parentală.
- Implementarea protocoalelor de screening pentru copiii militarilor care se întorc din teatrele de operații.
- Consilierea familială axată pe doliul neprocesat și trauma separării.

IX. Protecția identității și considerente etice

În conformitate cu principiile eticii cercetării în asistența socială și cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal (GDPR – Regulamentul UE 679/2016) și ale Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, identitatea minorului a fost anonimizată. Toate datele de identificare directă – nume, localitate, unitate școlară, unitate militară au fost înlocuite cu coduri sau omise, iar datele care ar putea permite identificarea directă a persoanei au fost modificate sau generalizate, urmărindu-se, totuși, păstrarea relevanței clinice și sociale a cazului prezentat.

Prezentarea acestui caz în scop academic și profesional s-a realizat cu respectarea principiului confidențialității, care constituie un fundament esențial al relației dintre asistentul social militar și beneficiar, în conformitate cu prevederile Codului Deontologic al Asistenților Sociali din România (Colegiul Național al Asistenților Sociali din România, 2008). Scopul exclusiv al articolului este formativ și își propune să contribuie la dezvoltarea competențelor profesionale ale specialiștilor care lucrează cu familii militare și cu minori vulnerabili, fără a aduce implicarea vreunei forme de stigmatizare sau de prejudiciu față de persoanele implicate.

Referințe bibliografice

- American Psychiatric Association. (2013). *DSM-5: Manualul de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale*. Editura Medicală.
- Blamey, H., Phillips, A., Hess, D. C., & Fear, N. T. (2019). Impactul serviciului militar parental asupra bunăstării copiilor. *Jurnalul Sănătății Militare, Veteranilor și Familiei*, 5(S2), 29–69. <https://doi.org/10.3138/jmvfh.2019-0014>
- Blue Star Families. (2023). *2022 Military family lifestyle survey: Comprehensive report*. https://bluestarfam.org/wp-content/uploads/2023/03/BSF_MFLS_Spring23_Executive_Summary.pdf
- Chandra, A., Martin, L. T., Hawkins, S. A., & Richardson, A. (2010). The impact of parental deployment on child social and emotional functioning: Perspectives of school staff. *Journal of Adolescent Health*, 46(3), 218–223. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2009.10.009>
- Colegiul Național al Asistenților Sociali din România. (2008). *Codul deontologic al profesiei de asistent social*. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 6 martie 2008. <https://cnasr.ro/codul-deontologic-al-profesiei-de-asistent-social>
- Cozmei, V. (2021, 27 august). Câți militari români au murit în Afganistan. *HotNews*. <https://hotnews.ro/cti-militari-romni-au-murit-n-afghanistan-177522>

- Cramm, H., McColl, M. A., Aiken, A. B., & Williams, A. (2019). The mental health of military-connected children: A scoping review. *Journal of Child and Family Studies*, 28, 1725–1735.
<https://doi.org/10.1007/s10826-019-01402-y>
- David, D. (2006). *Psihologie clinică și psihoterapie*. Polirom.
- Enea, V., & Dafinoiu, I. (2017). *Evaluarea psihologică: Manualul psihologului clinician*. Polirom.
- Eysenck, H. J., & Eysenck, S. B. G. (1975). *Manual of the Eysenck Personality Questionnaire*. University of London Press.
- Gershoff, E. T., Aber, J. L., Raver, C. C., & Lennon, M. C. (2007). Parenting is not a luxury: Financial hardship, the home environment, and child development. *Analytical Chemistry*, 79(10), 37–52.
- Jipa, F. (2025, 11 iunie). Drumul greu al Armatei României de la misiuni internaționale la apărarea teritorială. *Monitorul Apărării și Securității*.
<https://monitorulapararii.ro/drumul-greu-al-armatei-romaniei-1-58428>
- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 159 din 5 martie 2014.
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/290837>
- Ministerul Justiției & UNICEF. (2005). *Practici și norme privind sistemul de justiție juvenilă din România*. București: Ministerul Justiției.
- Mitrofan, N. (1994). *Psihologie judiciară*. Casa de Editură și Presă Șansa.
- Neamțu, G. (Coord.). (2003). *Tratat de asistență socială*. Polirom.
- Opie, J. E., Hameed, M., Vuong, A., Painter, F., Booth, A. T., Jiang, H., Dowling, R., Boh, J., McLean, N., & McIntosh, J. E. (2024). Children's social, emotional, and behavioral outcomes in military families: A rapid review. *Journal of Child and Family Studies*, 33, 1949–1967.
<https://doi.org/10.1007/s10826-024-02856-5>
- Raven, J. (2000). *Manual Matricile Progresive Raven*. Editura Sigma.

Reed, S. C., Bell, J. F., & Edwards, T. C. (2011). Adolescent well-being in Washington State military families. *American Journal of Public Health, 101*(9), 1676–1682.

<https://doi.org/10.2105/AJPH.2011.300165>

Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR). (2016). *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, L 119.

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>

Rentz, E. D., Marshall, S. W., Loomis, D., Casteel, C., Martin, S. L., & Gibbs, D. A. (2007). Effect of deployment on the occurrence of child maltreatment in military and nonmilitary families. *American Journal of Epidemiology, 165*(10), 1199–1206.

<https://doi.org/10.1093/aje/kwm008>

TVR INFO. (2025, 24 iunie). 1.500 de militari români sunt în misiuni externe, sub egida NATO, UE sau ONU.

<https://tvrinfo.ro/1-500-de-militari-romani-sunt-in-misiuni-externe>

Țurcan, S., & Țurcan, C. (2013). Servicii sociale și psihologice acordate deținuților în penitenciar. *Psihologie: Revistă științifico-practică, (2)*, 52–58.

Veri, S., Muthoni, C., Boyd, A., & Spilsbury, J. C. (2021). A scoping review of the effects of military deployment on reserve component children. *Child & Youth Care Forum, 50*, 743–777.

<https://doi.org/10.1007/s10566-020-09590-1>

Vulnerable families suffer when soldiers go to war. (2007). *BMJ: British Medical Journal, 335*(7614), 279.

<https://doi.org/10.1136/bmj.335.7614.279>

Williamson, V., Stevelink, S. A. M., Da Silva, E., & Fear, N. T. (2018). A systematic review of wellbeing in children: A comparison of military and civilian families. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health, 12*(46).

<https://doi.org/10.1186/s13034-018-0252-1>

Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods* (5th ed.). SAGE Publications.